

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ
Neuvotteleva virkamies
Suvi Ruuska

Muistio
13.1.2026

Liite 1

VALTIONEUVOSTON ASETUS EI-TUOTANNOLLISIA INVESTOINTEJA KOSKEVASTA KORVAUKSESTA ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN MUUTTAMISESTA

1. Asian tausta ja asetuksenantovaltuudet

Rahoituskaudella 2023-2027 Euroopan unionin maaseudun kehittämistoimenpiteet perustuvat jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laadittavien, Euroopan maatalouden tukirahastosta (maataloustukirahasto) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (YMP:n strategiasuunnitelmat) tukea koskevista säännöistä sekä asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EU) 2021/2115, jäljempänä suunnitelma-asetus.

Maaseudun kehittämistoimenpiteet jäsenvaltioissa perustuvat jäsenvaltion suunnitelma-asetuksen perusteella laatimaan ja Euroopan komission hyväksymään strategiasuunnitelmaan. Suomi on laatinut suunnitelma-asetuksen perusteella Suomen yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman vuosille 2023–2027 (CAP-suunnitelma). Ei-tuotannollisia investointeja koskeva korvaus on osa Suomen CAP-suunnitelmaa. Ei-tuotannollisia investointeja koskevasta korvauksesta säädetään suunnitelma-asetuksen 73 artiklassa. Euroopan komissio hyväksyi Suomen CAP-suunnitelman 31.8.2022 (komission täytäntöönpanopäätös C(2022)6022). Suomi on esittänyt muutoksia CAP-suunnitelmaan vuodelle 2026. Muutosesitys toimitettiin 4.7.2025 Euroopan komissiolle, joka hyväksyi muutosesityksen 2.10.2025 (komission täytäntöönpanopäätös C(2025)6615).

Kansallisesti ei-tuotannollisia investointeja koskevasta korvauksesta säädetään eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetussa laissa (1333/2022). Lain 3 §:n 5 momentin, 9 §:n 5 momentin, 11 §:n 5 momentin ja 15 §:n 5 momentin nojalla valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin ei-tuotannollisia investointeja koskevasta korvauksesta. Edellä mainittujen säännösten nojalla on annettu valtioneuvoston asetus ei-tuotannollisia investointeja koskevasta korvauksesta (128/2023). Asetuksella säädetään tarkemmin ei-tuotannollisia investointeja koskevan korvauksen myöntämisperusteista, korvattavista kustannuksista, korvauksen määrästä ja myöntämisestä sekä korvauksen maksamisesta.

2. Asetuksen valmistelu

Asetusehdotus on valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä yhteistyössä Ruokaviraston kanssa.

Asetusehdotuksesta pyydettiin lausunto valtiovarainministeriöltä, ympäristöministeriöltä, Ruokavirastolta, Luonnonvarakeskukselta, Suomen riistakeskukselta, Suomen ympäristökeskukselta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta, Maa- ja metsätaloustuottajain

Keskusliitto MTK ry:ltä, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf:ltä, ProAgria Keskusten Liitolta, Svenska lantbrukssällskapens förbund rf:ltä, Suomen luonnonsuojeluliitolta, WWF Suomelta ja Natur och Miljö rf:ltä.

3. Asetuksen pääasiallinen sisältö

Ei-tuotannollisia investointeja koskevasta korvauksesta annettua valtioneuvoston asetusta ehdotetaan muutettavaksi Euroopan komission 2.10.2025 hyväksymän CAP-suunnitelman muutoksen mukaisesti. Asetusta muutettaisiin siten, että investointihanke voisi koskea myös aiemmin perustetun kosteikon tai turvepellosta suon kaltaiseksi alueeksi muutetun kohteen laajentamista. Lisäksi asetusta muutettaisiin siten, että investointihankkeen kohtuulliset suunnittelukustannukset olisivat korvattavia kustannuksia.

4. Asetuksen pykäläkohtaiset perustelut

3 § 1 mom.

Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että investointi voisi koskea myös aiemmin perustetun kosteikon tai turvepellosta suon kaltaiseksi alueeksi muutetun kohteen laajentamista. Muutos mahdollistaa uuden kosteikkoalan syntymisen myös aiempien kosteikkojen yhteyteen. Etenkin vesiensuojelussa kosteikon koon kasvattaminen suhteessa valuma-alueen pinta-alaan parantaa kosteikon toimintaa ravinteiden pidättäjänä.

9 § 1 mom.

Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että investointihankkeen kohtuulliset suunnittelukustannukset olisivat korvattavia kustannuksia. Korvauksen hakija voi siten valita, hakeeko rahoitusta kosteikkoinvestoinnin suunnittelukustannusten kattamiseen investoinnin kustannuksena vai hyödyntääkö suunnitelman toteutuksessa Neuvo-palvelua. Asetusmuutos tehtäisiin, koska eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 10 §:ssä tarkoitetun neuvontatoimenpiteen rahoituskehys on tiukka ja on vaarana, että ilman ehdotettua asetuseroita suunnittelukustannukset jäisivät investointia harkitsevan tuensaajan vastuulle, mikä voisi luoda esteen hankkeen toteutukselle ja näin ollen jarruttaa myös suunnitelman ympäristö- ja ilmastotavoitteiden saavuttamista.

11 §

Pykälän 1 momentissa otettaisiin huomioon 9 §:n 1 momenttiin ehdotettu muutos, jonka mukaan suunnittelukustannukset olisivat korvattavia kustannuksia. Investointikorvausta ei myönnettäisi kustannuksista, jotka ovat syntyneet ennen investointihankkeen aloittamista lukuun ottamatta hankkeeseen liittyviä suunnittelukustannuksia.

5. Taloudelliset vaikutukset

Asetukseen ehdotetuilla muutoksilla ei ole vaikutuksia valtion talousarvioon.

Ei-tuotannollisia investointeja koskevasta korvauksesta aiheutuvat kustannukset suoritetaan valtion talousarvion momentilta 30.20.43 (Ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvonta ja ei-tuotannolliset investoinnit). Vuoden 2026 valtion talousarvion mukaan kyseisen momentin määräraha on 265,016 miljoonaa euroa, josta EU:n rahoitusosuutta on 123,331 miljoonaa euroa ja

kansallista osuutta 141,685 miljoonaa euroa. EU:n rahoitusosuus määrärahasta on maaseuturahaston osalta 43 prosenttia. Ei-tuotannollisia investointeja koskevan korvauksen osuus momentin määrärahasta on 3,000 miljoonaa euroa.

Asetusehdotuksessa esitetty investointikorvauksen myöntäminen aiemmin perustetun kohteen laajentamisesta ja suunnittelukustannusten hyväksyminen korvattaviksi kustannuksiksi eivät vaadi muutosta CAP-suunnitelman rahoituskehukseen.

Ei-tuotannollisia investointeja koskevaa korvausta varten arvioidaan vuonna 2026 tarvittavan noin 3,000 miljoonaa euroa.

Ei-tuotannollisia investointeja koskevasta korvauksesta aiheutuvat kustannukset katetaan valtiontalouden kehyspäätösten, valtion talousarvion ja henkilötyövuosien puitteissa.

6. Lausuntopalaute

Asetusehdotus oli lausuntokierroksella 13.10.-5.12.2025. Asetuksesta annettiin yhdeksän lausuntoa. Lausunnon antoivat valtiovarainministeriö, ympäristöministeriö, Ruokavirasto, Luonnonvarakeskus, Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf, Svenska lantbrukssällskapens förbund rf, Suomen luonnonsuojeluliitto ja Natur och Miljö rf.

Luonnonvarakeskus, Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Svenska lantbrukssällskapens förbund rf, Suomen luonnonsuojeluliitto ja Natur och Miljö rf kannattivat ehdotettuja asetusmuutoksia. Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunnossa todettiin lisäksi, että taloudellisen hyödyn osoittaminen tai huomioon ottaminen ei-tuotannollisissa hankkeissa on haasteellista sekä viranomaiselle että hakijalle ja ehdotettiin, että luonnoksen 9 §:ssä olevan lauseen ”Jos alueen käytöstä saadaan taloudellista hyötyä sadonkorjuun tai muun hyötykäytön perusteella, hyöty on otettava huomioon metsätaloudesta saatavaa hyötyä lukuun ottamatta korvausta vähentävänä tekijänä.” poistamista. Asetusehdotusta ei muutettu tältä osin, koska säännös on tarpeen sen varmistamiseksi, että kyse on todella ei-tuotannollisesta investoinnista.

Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf:n lausunnossa esitettiin, että kosteikot voisivat olla tukikelpoinen osa peruskuivatushanketta. Tällöin hankkeen toteuttajan ei tarvitsisi erikseen hakea tukea ei-tuotannollisen investointihankkeen toteuttamiseen. Asetusehdotusta ei muutettu tältä osin, koska siinä ei säädetä peruskuivatushankkeen edellytyksistä.

Valtiovarainministeriöllä ja ympäristöministeriöllä ei ollut lausuttavaa asetusehdotuksesta. Ruokavirastolla ei ollut kommentoitavaa ehdotetuista asetusmuutoksista.

7. Laintarkastus

Asetusehdotus on tarkastettu oikeusministeriön laintarkastuksessa.

8. Voimaantulo

Asetus olisi tarkoitettu tulemaan voimaan 26.1.2026.

Esitys: Esitetään, että valtioneuvosto antaa asetuksen ei-tuotannollisia investointeja koskevasta korvauksesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta.